

Takdim

Feridun M. Emecen

Ali Akyıldız

Emrah Safa Gürkan

Editörler

İçinde yaşadığımız bu güzide şehrin özellikle Osmanlı dönemindeki tarihini ve kültürünü incelemeyi kendisine misyon edinmiş olan İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, bu amaçla bilimsel sempozyum, panel ve seminerler düzenlemektedir. Bu faaliyetlerin motivasyon ve gerekçesini, antik çağlara kadar uzanan uzun bir tarihsel arka plana sahip bulunan İstanbul'un bir Türk-İslam şehri haline geldikten sonraki dönemi üzerine yapılan çalışmaların görece az ve bu şehrin Osmanlılar tarafından fethi sonrasında Türk ve İslami motiflerle bezenerek geçirdiği değişimin yeterince incelenmemiş olması teşkil etmektedir. Öte yandan şehrin 19. yüzyılda geçirdiği sancılı Batılılaşma ve modernleşme süreçleri de tarihçilerin dikkatli araştırmalarına muhtaç olduğu açıktır.

Üniversitemiz, bu alanlardaki boşluğu doldurmak amacıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sponsorluğunda 2013 yılından itibaren periyodik olarak uluslararası bir sempozyum düzenlemektedir. İlki 29 Mayıs–1 Haziran 2013 tarihleri arasında gerçekleşen ve İstanbul'un beş asırlık Osmanlı dönemi üzerine yoğunlaşan bu

sempozyumlarda sunulan tebliğlerden seçilen bir kısmı makale formatında yayına hazırlanmaktadır. İlk iki sempozyumun tebliğleri *Osmanlı İstanbulu I* ve *Osmanlı İstanbulu II* başlıklarıyla İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi tarafından 2014 yılında yayımlanmış ve araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Elinizdeki kitap Türkiye ve dünyanın önde gelen üniversitelelerinden bilim adamlarının katılımıyla 25-26 Mayıs 2015 tarihlerinde İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Altunizade kampüsünde düzenlenen üçüncü sempozyumda sunulan bildiriler arasından seçilmiş 32 makaleden oluşmaktadır. Ünlü Alman oryantalist Hans-Georg Majer'in Sadrazam Sarı Süleyman Paşa'nın Bavyera ve İstanbul arasında geçen kariyeri üzerine Türkçe yaptığı açılış konuşmasının metnini, İngilizce ve Türkçe olarak kaleme alınan makaleler takip etmektedir. Makaleler okunduğunda da görüleceği üzere, çok çeşitli tarihsel kaynaklar ve metodolojik araçlar kullanılarak İstanbul'un siyasi, iktisadi, idari, sosyal ve kültürel tarihiyle ilgili elde edilen en son veriler, akademisyen, entelektüel ve tarih severlerin hizmetine sunulmaktadır.

Makalelerde Osmanlı İstanbulu'ndaki pek çok tarihi yapı ele alınmış; Topkapı Sarayı ve Topçu Kışlası (Beyoğlu Kışla-i Hümayunu) gibi devlet binalarının yanı sıra tekke ve türbe gibi dini yapılar ve Üsküdar Bahçesi ile At Meydanı gibi şehrin yaşamsal alanları da çeşitli yönleriyle incelenmiş; şehrin sosyal ve ekonomik hayatı üzerine yazılan makalelerde ise tacirler, gemiciler, köylüler gibi meslek grupları, İstanbul Balıkhanesi ve Mukataası, 19. yüzyılda İstanbul loncaları, Hanedan Teavün Sandığı gibi çeşitli iktisadi kurum ve uygulamalar, işgal İstanbulu'nda yaşam şartları ve 18. yüzyılda yaşayan Hollandalı tüccarların lüks ve tüketim alışkanlıkları gibi konular değerlendirilmiş; Patrona Halil İsyanı ve Ukrayna Kazaklarının İstanbul seferlerinin yanı sıra, modernleşme sürecinde askeri, idari ve dini amaçlarla kurulan çeşitli okullar ve bu okullarda okuyan Müslim ve gayrimüslim öğrenciler incelenmiştir. Kültür ve sanat alanında ise ilk film gösterimleri ve yeniçağ İstanbulu'nda yaşayan Safevi edipleri ele alınmıştır.

Kitapta Osmanlı başkentinin çeşitli kültür ve sanat eserlerindeki yansımaları üzerine de beş makale bulunmaktadır. Odessa

AÇILIŞ OTURUMU

Bilim Kütüphanesindeki eserler, Arnavutluk'taki duvar resimleri, XV. ve XVI. yüzyıllarda yazılmış tarihî-menkıbevî Mesnevîler ve Yeremia Kömürcüyan'ın yapıtlarında İstanbul'un nasıl lanse edildiğini inceleyen bu makalelere ek olarak, şehri ziyaret eden yabancı hükümdar, diplomat ve seyyahların gözlem ve tecrübeleri de incelenmektedir. Artık sempozyumla bütünleşen ve hayli ilgi çeken sempozyumun son oturumu ise ilk iki sempozyumda olduğu gibi, yaşayanların gözüyle İstanbul değerlendirmelerine ayrılmış; İskender Pala'nın moderatörlüğünde gerçekleşen bu oturumda, değerli yazarlarımız Ahmet Ümit, Beşir Ayvazoğlu, Mario Levi ve Selim İleri'nin bakış açısıyla İstanbul değerlendirilmiştir.

Her biri yeni bilgileri ve İstanbul'un uzun tarihine önemli katkıları ihtiva eden bu yazılar kitapta konu bütünlüklerine göre sıralanmıştır. Ufak tashihlerin dışında yazarlardan gelen metinlere herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. İstanbul'un Osmanlı dönemi tarihine yeni katkılar sunacağını düşündüğümüz bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi'nden Mehmet Yılmaz, Alphan Akgül, Özlem Çaykent, Mehmet Şakir Yılmaz, Ertuğrul Ökten, Cem Keskin, Davut Erkan, Abdullah Güllüoğlu, Fatma Nur Zağralı, Cengiz Yolcu'ya ve sempozyumun gerçekleşmesinde cömert katkılarını esirgemeyen İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkililerine teşekkür ederiz.